

Išrašas

PATVIRTINTA

VšĮ Prienų rajono PSPC

Direktorius

2021 m. birželio 30 d.

įsakymu Nr. 37-V

PARAMEDIKO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis pareigybės aprašymas reglamentuoja Viešosios įstaigos Prienų rajono pirminės sveikatos priežiūros centro (toliau – Įstaiga) greitosios medicinos pagalbos (toliau – GMP) skyriaus paramediko teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.
2. Paramediką priima į darbą ir atleidžia iš darbo Įstaigos direktorius teisės aktų nustatyta tvarka.
3. Paramediku priimamas asmuo turi būti baigęs paramediko studijas ir teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs paramediko kvalifikaciją, atitikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintą paramediko medicinos normą.
4. Paramedikas tiesiogiai pavaldus GMP skyriaus vedėjui.
5. Paramedikas privalo mokėti valstybinę kalbą ir šia kalba įforminti privalomus dokumentus.
6. Paramedikas vadovaujasi Lietuvos Respublikos Įstatymais, paramediko medicinos norma, Įstaigos Įstatais, vidaus tvarkos taisyklėmis, įvadiniu ir periodiniais darbo vietoje instruktažais, priešgaisrinės saugos instrukcija, darbuotojų elgesio kodeksu, vidiniais Įstaigos dokumentais (direktoriaus įsakymais, nurodymais, tvarkų aprašais ir pan.), savo pareiginiiais nuostatais ir kitais teisės aktais.

<...>

III SKYRIUS

PAREIGOS

9. Paramedikas privalo:

- 9.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 9.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi paramediko praktika, licenciją vertinti paciento būklę ūmių klinikinių būklių ir sužalojimų atvejais, nustatyti sutrikusias gyvybines funkcijas ir jas palaikyti,

rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

9.3. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

9.4. dirbti komandoje su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujančiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

9.5. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), kurios turi būti laikomos, instaliuojamos, naudojamos ir prižiūrimos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojo su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

9.6. pagal savo kompetenciją teikdamas būtinąją medicinos pagalbą, taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius kėlimo ir transportavimo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

9.7. tvarkyti paramediko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.8. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

9.9. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

9.10. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

9.11. paaiškinti paramediko praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu.

9.12. bendradarbiauti su kitais asmens, visuomenės sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų srities darbuotojais; teisėsaugos institucijomis;

9.13. dalyvauti vykdant privalomas sveikatos programas;

9.14. laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų;

9.15. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, direktoriaus įsakymų, nurodymų, tvarkos aprašų;

9.16. nepriimti kyšių ir elgtis taip, kad savo veiksmais neprovokuotų paciento, jo artimųjų, giminaičių ar kitų paciento atstovų duoti kyšį;

9.17. atvykti į darbą ir išvykti iš darbo pagal patvirtintą darbo grafiką, pradėjus pamainą prisistatyti pajėgų valdytojui;

9.18. nepalikti darbo vietos, kol neatvyks kita pamaina;

9.19. laikytis asmens higienos reikalavimų, dėvėti tvarkingą spec. aprangą ir avalinę;

9.20. siekiant išvengti galimo užsikrėtimo infekcinėmis ligomis, dėvėti asmens apsaugos priemones;

- 9.21. pajėgų valdytojui perdavus kvietimą, nedelsiant eiti į GMP automobilį. Į kvietimą stengtis išvykti ne vėliau kaip per 2 minutes.
- 9.22. prieš darbo pradžią perimti medikamentų rinkinį, narkotinius medikamentus, kitas medicinos priemones ir prietaisus pagal nustatytą tvarką pasirašant.
- 9.23. kartu su GMP brigados vairuotoju ar vairuotoju-paramediku papildyti automobilį pirštinėmis, deguonies tiekimo ir kitomis priemonėmis; patikrinti automobilyje medicinos įrangos ir priemonių (prietaisų) būklę;
- 9.24. GMP brigados būsenas fiksuoti naudojant automobilyje esančiomis ryšio priemonėmis;
- 9.25. atlikus iškvietimą grįžti į GMP skyrių ar kitą buvimo vietą tik leidus pajėgų valdytojui;
- 9.26. atliekant profilaktiką būtina informuoti pajėgų valdytoją ir gauti jo leidimą;
- 9.27. pranešti pajėgų valdytojui, kad jis informuotų ligoninės skubios pagalbos skyrių apie atvežamą sunkios būklės pacientą;
- 9.28. esant reikalui – pajėgų valdytojo nurodymu vykti į kitą kvietimą (atšaukus esamą kvietimą, atsiradus svarbesniam kvietimui ir pan.);
- 9.29. jei nuvykus į kvietimo vietą, randamas agresyvus pacientas ar agresyvūs aplinkiniai asmenys, kurie trukdo atlikti tiesiogines pareigas ar kelia grėsmę brigados nariams, stengtis išvengti konflikto, nedelsiant kviešti atitinkamas pagalbos tarnybas (policiją, gelbėtojus) telefonu ar radijo ryšiu per pajėgų valdytoją;
- 9.30. informuoti pacientą apie skiriamas procedūras, išsiaiškinti ar nėra alergiškas skiriamiems medikamentams, pacientui jų atsisakius pasiūlyti alternatyvas. Atsisakius medikamentų ar vykti į ligoninę detalesniam ištyrimui, paaiškinti apie galimas pasekmes, duoti pasirašyti GMP kvietimo kortelėje forma 110/a. esant reikalui informuoti šeimos gydytoją apie pacientą;
- 9.31. išvykstant iš kvietimo vietos kartu su brigados nariais surinkti atsineštą įrangą bei kitas naudotas medicininės darbo priemones, nunešti į automobilį;
- 9.32. organizuoti paciento transportavimą, padėti pernešti pacientą iš kvietimo vietos į GMP automobilį ir iš jo į ligoninės priėmimo – skubios pagalbos skyrių;
- 9.33. transportuojant gulintį ar sėdintį pacientą, būtinai užsegti saugos diržus;
- 9.34. transportuojant pacientą į gydymo įstaigas, užtikrinti gyvybines funkcijas;
- 9.35. informuoti policiją apie visus atvejus, kai kvietimo vietoje randamas asmuo, kurio gyvybei kelia pavojų padaryti kūno sužalojimai, taip pat asmuo, kurio gyvybei pavojus negresia, tačiau jam padarytos durtinės, pjautinės, šautinės ar dėl sprogimo atsiradusios žaizdos arba kitokio pobūdžio kūno sužalojimai, kurie gali būti susiję su nusikaltimu;
- 9.36. vesti sunaudotų medikamentų ir medicinos priemonių apskaitą pagal įstaigoje galiojančią tvarką;
- 9.37. paskelbus ekstremalią situaciją, nedelsiant vykdyti įstaigos vadovo įsakymus pagal patvirtintą įstaigos ekstremalių situacijų valdymo planą;

- 9.38. apie pastebėtus nesklandumus, klaidas, nekompetenciją, skubiai informuoti GMP skyriaus vedėją, ar įstaigos direktorių;
- 9.39. negalėdamas atvykti į darbą dėl ligos ar kitų priežasčių, pranešti GMP skyriaus vedėjui. Apie įvykusį nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ir iš darbo bei darbo metu, privalo nedelsiant pats ar per kitą asmenį pranešti tiesioginiam vadovui ar kitam administracijos darbuotojui;
- 9.40. nerūkyti įstaigos patalpose, automobiliuose ir teritorijoje;
- 9.41. tvarkingai pildyti privalomą dokumentaciją, kvietimo kortelės formą Nr. 110/a. ir kitas direktoriaus patvirtintas formas;
- 9.42. darbo metu kontroliuoti automobilio salono švarą, informuoti valytoją dėl jo valymo ar dezinfekcijos, o jam nesant, kartu su brigados vairuotoju ar vairuotoju-paramediku jį išvalyti;
- 9.43. Paramedikas turi suteiktą įstaigos identifikavimo kodą, esant reikalui gali pavaduoti kitą paramediką, skubiosios medicinos pagalbos paramediką ar skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistą;
- 9.44. nustatyta tvarka profilaktiškai pasitikrinti sveikatą;
- 9.45. sekti pateikiamą informaciją įstaigos stenduose ir ja vadovautis;
- 9.46. dirbti dorai ir sąžiningai, laikytis darbo drausmės, šio pareigybės aprašymo, laiku ir tiksliai vykdyti GMP skyriaus vedėjo nurodymus, direktoriaus įsakymus ir kitus atskirus pavedimus;
- 9.47. saugoti ir tausoti įstaigos turimą inventorių, kitas materialines vertybes, ekonomiškai ir racionaliai naudoti medicinos priemones, energiją bei kitus materialinius išteklius. Jei dėl darbuotojo kaltės dingsta ar sugadinamas įstaigos inventorių, už tai GMP medikas atsako asmeniškai pagal galiojančius įstatymus.
10. Atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

11. Paramediko kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs medicinos normoje nurodytą kvalifikaciją suteikiančią profesinio mokymo programą bei nuolat tobulindamas įgytą kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos praktikos pažangą.

12. Paramedikas turi žinoti:

- 12.1. įrodymais pagrįstos medicinos principus;
- 12.2. sveikatos teisės pagrindus;
- 12.3. sveikatos draudimo pagrindus;
- 12.4. medicinos statistikos pagrindus;
- 12.5. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

12.6. teisės aktus, reglamentuojančius būtinosios medicinos pagalbos teikimą ir paramediko veiklą;

12.7. asmens sveikatos priežiūros organizavimo principus;

12.8. darbų saugos reikalavimus savo darbo vietoje.

13. Paramedikas turi mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

14. Paramedikas turi išmanyti:

14.1. žmogaus anatomijos, fiziologijos, patologijos, ligų etiologijos, patogenezės, simptomatikos, simptomų ir sindromų diagnostikos pagrindus, ligų profilaktikos principus;

14.2. ūmių ligų ir gyvybei pavojingų būklių etiologijos ir patogenezės pagrindus;

14.3. ūmių gyvybei pavojingų būklių simptomus bei jų galimas komplikacijas;

14.4. asmens ir aplinkos priežiūros higienos pagrindus;

14.5. biomedicinos etikos ir profesinio bendravimo psichologijos pagrindus;

14.6. gyvybiškai svarbias organizmo funkcijas, jų vertinimą;

14.7. pradinį ir specializuotą gaivinimą;

14.8. kvėpavimo takų pralaidumo sutrikimo, kvėpavimo nepakankamumo ar sustojimo požymius bei būtinosios medicinos pagalbos teikimo ir prietaisų (priemonių) naudojimo principus;

14.9. kraujavimo rūšis, požymius ir stabdymo būdus;

14.10. žaizdų rūšis;

14.11. tvarstymo taisykles ir būdus;

14.12. traumų mechanizmus ir požymius, pagalbos teikimo principus;

14.13. imobilizacijos taisykles ir būdus traumų atveju;

14.14. dezinfekavimo priemonių naudojimo indikacijas, būdus;

14.15. hipotermijos ir hipertermijos būklių požymius ir pagalbos teikimo principus;

14.16. šoko, komos požymius ir pagalbos teikimo principus;

14.17. nukentėjusiųjų transportavimo principus ir būdus;

14.18. pavojingų užkrečiamųjų ligų požymius, jų plitimo būdus bei veiksmus įtarus pavojingą užkrečiamąją ligą;

14.19. natūralaus gimdymo ir patologinio gimdymo pagrindinius požymius, galimas komplikacijas ir pagalbos teikimo principus;

14.20. užspringimo, korimosi, skendimo pagrindinius požymius, galimas komplikacijas ir pagalbos teikimo principus;

14.21. pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus naudojamas asmens apsaugos priemonės ir būdus;

14.22. apsinuodijimų požymius ir pagalbos teikimo principus;

14.23. pagalbos teikimo principus ūmių psichikos būklių atvejais;

14.24. ilgalaikio suspaudimo sindromo požymius ir pagalbos teikimo principus;

- 14.25. cheminių, radioaktyviųjų ir biologinių medžiagų sukeltus sveikatos sutrikimus, švarinimo ir pagalbos principus;
- 14.26. paramediko medicinos krepšio ir greitosios medicinos pagalbos transporto priemonės medicininę komplektaciją;
- 14.27. testų ir techninių priemonių apsvaigimui nustatyti naudojimą;
- 14.28. naudojamų medicinos priemonių (prietaisų) veikimo principus;
- 14.29. ekstremalių situacijų medicinos pagalbos organizavimo principus, problematiką ir jų sprendimo būdus;
- 14.30. sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus būtiniosios medicinos pagalbos srities diagnostikos ir gydymo protokolus ir metodikas.

15. Paramedikas turi gebėti:

- 15.1. pagal kompetenciją teikti būtinąją medicinos pagalbą visų amžiaus grupių pacientams ūmių būklių, traumų ir nelaimingų atsitikimų, pavojingų aplinkos veiksnių atvejais, natūralaus gimdymo metu;
- 15.2. vadovauti pradinio gyvybės palaikymo komandai, vertinant paciento būklę bei teikiant būtinąją medicinos pagalbą, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, kai nėra aukštesnį išsilavinimą turinčio medicinos darbuotojo;
- 15.3. skirstyti pacientus pagal jų būklės sunkumo kategoriją (atlikti medicininį nukentėjusiųjų rūšiavimą įvykio vietoje);
- 15.4. įvertinti traumos mechanizmą ir aplinkos saugumą pagalbos teikimo vietoje;
- 15.5. naudoti asmenines apsaugos priemones;
- 15.6. taikyti aseptikos ir antiseptikos principus;
- 15.7. paversti pacientą į stabilią padėtį (ant šono ar nugaros);
- 15.8. atlikti pirminę ir antrinę paciento apžiūrą;
- 15.9. įvertinti paciento būklę:
  - 15.9.1. įvertinti paciento kvėpavimą, kvėpavimo takų pralaidumą (vertinant kaklo imobilizavimo poreikį);
  - 15.9.2. atlikti pulsoksimetriją ir kapnografiją, įvertinti jų rezultatus;
  - 15.9.3. įvertinti paciento kraujotaką (pamatuoti arterinį kraujospūdį, skaičiuoti pulsą, vertinti kapiliarų prisipildymo laiką, vertinti odos temperatūrą, spalvą, drėgnumą);
  - 15.9.4. užrašyti EKG, monitoruoti, registruoti paciento širdies veiklą; esant asmens sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintiems protokolams – vertinti rodmenis ir atpažinti gyvybei pavojingą patologiją;
  - 15.9.5. nustatyti gliukozės kiekį kraujyje gliukometru ir vertinti gliukometro rodmenis;
  - 15.9.6. atlikti paciento neurologinį įvertinimą (vertinti sąmonės lygį, vyzdžius, motoriką ir sensoriką);
  - 15.9.7. matuoti kūno temperatūrą (išoriškai ir šerdinė);
- 15.10. stabdyti išorinį kraujavimą;

15.11. atverti kvėpavimo takus atlošiant paciento galvą, pakeliant smakrą ir išstumiant apatinį žandikaulį;

15.12. palaikyti kvėpavimo takų praeinamumą naudodamas šias priemones:

15.12.1. orofaringinį vamzdelį;

15.12.2. nazofaringinį vamzdelį;

15.12.3. pažangias viršgerklines kvėpavimo takų praeinamumo palaikymo priemones;

15.12.4. siurbimo prietaisus;

15.12.5. priemones svetimkūniams iš kvėpavimo takų šalinti (spaustukai, pincetai);

15.12.6. paversdamas nukentėjusį į stabilią šoninę padėtį;

15.13. užtikrinti kvėpavimą šiais būdais:

15.13.1. panaudodamas deguonies skyrimo prietaisus;

15.13.2. panaudodamas nešiojamuosius plaučių ventiliavimo prietaisus;

15.13.3. atlikdamas dirbtinį kvėpavimą (burna į kaukę ar kvėpavimo maišu į kaukę, viršgerklinį ar tracheostominį vamzdelį);

15.13.4. hermetizuodamas krūtinės ląstos žaizdas;

15.14. užtikrinti kraujotaką:

15.14.1. atlikti krūtinės ląstos paspaudimus;

15.14.2. defibriliuoti automatiniu režimu;

15.14.3. atlikti periferinės venos punkciją (kaniuliavimą), pradėti intraveninę infuziją kristaloidiniais tirpalais, pagal gydymo įstaigos patvirtintą protokolą stebėti ir koreguoti lašėjimo greitį, atjungti infuzinę sistemą ir ištraukti kateterį;

15.14.4. sugirdyti, skirti rektalinį vaistinį preparatą ir (ar) kitais parenteraliais būdais paskirti sveikatos priežiūros specialisto tiesiogiai ar telemedicinos būdu paskirtus vaistinius preparatus;

15.15. imtis pagalbos organizavimo veiksmų pagal sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus protokolus patologinio gimdymo atveju (kviesti aukštesnio lygio asmens sveikatos priežiūros specialistus arba transportuoti gimdyvę į atitinkamo lygio paslaugas teikiančią asmens sveikatos priežiūros įstaigą);

15.16. atlikti pirminį, neinvazinį žaizdų sutvarkymą, naudoti dezinfekcines priemones;

15.17. imobilizuoti stuburą, galūnes, dubenį ar kitą pažeistą kūno vietą;

15.18. plauti skrandį sąmoningam pacientui;

15.19. sušildyti pacientą ir vykdyti hipotermijos prevenciją;

15.20. parengti pacientą transportuoti;

15.21. užkelti ant neštuvų ar medicininio vežimėlio ir nuo jų nukelti;

15.22. saugiai transportuoti pacientą;

15.23. paruošti medicinos įrangą, prietaisus (priemones);

15.24. stebėti pacientus, jų būklę ir medicinos pagalbos prietaisų rodmenis bei funkcionavimą;

15.25. bendrauti ir bendradarbiauti su pacientais ir jų šeimų nariais, sveikatos priežiūros komandos nariais, institucijomis, susijusiomis su asmens sveikata, teikti psichologinę paramą nukentėjusiajam ir aplinkiniams;

15.26. atlikti adatinę krikotomotomiją;

15.27. ištraukti erkę;

15.28. surinkti anamnezę;

15.29. atpažinti mirties požymius;

15.30 atlikti injekciją (į odą, poodį, raumenis, veną);

15.31. paimiti tepinėlį iš nosies landos priekinės dalies.

16. Paramedikas, esant gyvybei grėsmingai būklei, kai nėra galimybės pasitelkti aukštesnės medicininės kompetencijos specialisto pagalbos tiesiogiai, telefonu privalo konsultuotis su GMP skyriaus vedėju, ar kitu skubiosios medicinos pagalbos paramediku ar skubiosios medicinos pagalbos slaugos specialistu ir gavus leidimą gali:

16.1. skirti antibiotikus įtardamas meningokokinę infekciją;

16.2. skirti ir atlikti venos punkciją (kaniuliavimą) ir pradėti intraveninę infuziją kristaloidiniais ir koloidiniais tirpalais, jas stebėti, koreguoti lašėjimo greitį ir atjungti infuzinę sistemą;

16.3. pradėti kritinėms būklėms gydyti reikiamų vaistinių preparatų skyrimą į raumenis, į veną, intraosaliai, į išangę;

16.4. skirti opioidinius ir neopioidinius analgetikus, priešnuodžius ir atlikti jų injekcijas į raumenis, į periferinę veną ar skirti per nosies, burnos gleivinę ar pacientui nuryti;

16.5. skirti vaistinius preparatus šoko, anafilaksinės reakcijos, miokardo infarkto, hipoglikemijos ar hiperglikemijos, natūralaus gimdymo ir kitais ūmių būklių atvejais ir atlikti jų injekcijas į raumenis, į periferinę veną ar skirti per nosies ar burnos gleivinę ar pacientui nuryti.

<...>